

Pozvánka na výstavu ATD VŠVU. Full of Textile v Gočárovej galérii v Pardubiciach

Mária Fulková
e-designum

- experimentálny dizajn
- interiér a architektúra
- textil a móda

Ateliér textilného dizajnu VŠVU dostal veľkorysú ponuku vystavovať od júna 2024 do januára 2025 v prestížnej českej galérii v Pardubiciach. Ponuka prišla v roku, keď pedagogička Mária Fulková bilancuje 20-ročné obdobie pôsobenia vo vedení tohto ateliéru.

Full of Textile, Gočárova galerie, Dům U Jonáše, Pardubice, 2024. Pohľad do

expozície. Foto archív ATD VŠVU

Gočárova

galerie, Dům U Jonáše, Pardubice, 2024. Foto archív ATD VŠVU
Ateliér vznikol v roku 1990, ako jeden z „najmladších“ na VŠVU a jedenásť rokov ho viedol [Jozef Bajus](#), ktorý v roku 2001 odišiel pedagogicky pôsobiť do USA. Po ňom sa vedenia ateliéru ujala [Soňa Sadilková](#) (2001 – 2002) a po nej [Silvia Fedorová](#) (2002 – 2004).

V roku 2004 sa vedúcou ateliéru stala autorka textu s koncepciou, ktorá si kladie za cieľ vychovať komplexne vzdelaných textilných dizajnérov a dizajnérky, schopných tvoriť spoločensky zodpovedný dizajn. Preto výstava v Pardubiciach ponúka divákovi retrospektívny pohľad na vývoj ateliéru od roku 2004 až po súčasnosť.

V. Šmídová, T. Križanová, M. Voráč, N. Teodoridisová, P. Cibiriová, P. Bačová.
Ateliér textilného dizajnu VŠVU 2024. Foto archív ATD VŠVU

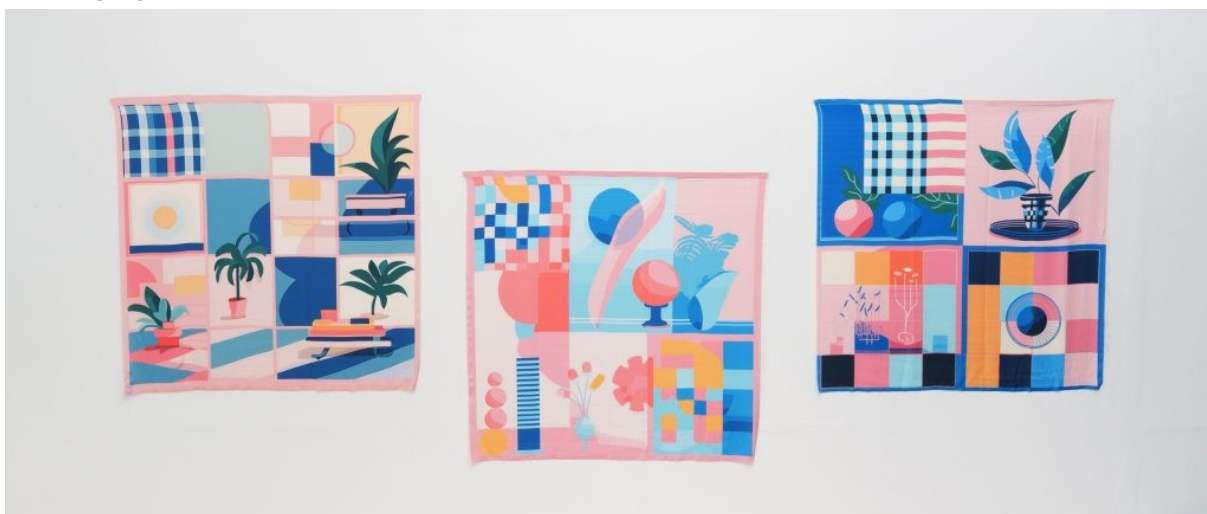
Príprava výstavy s Pavlom Chomom (nad maketou galérie), 2024. Foto archív ATD VŠVU

Slovenská škola textilného dizajnu logicky nadviazala na československú tradíciu ako aj na tradíciu Bauhausu. Dvadsaťročná retrospektíva na pardubickej výstave poukazuje na to, ako sa mení spoločnosť, svet, v ktorom žijeme, a na postavenie textilu v ňom.

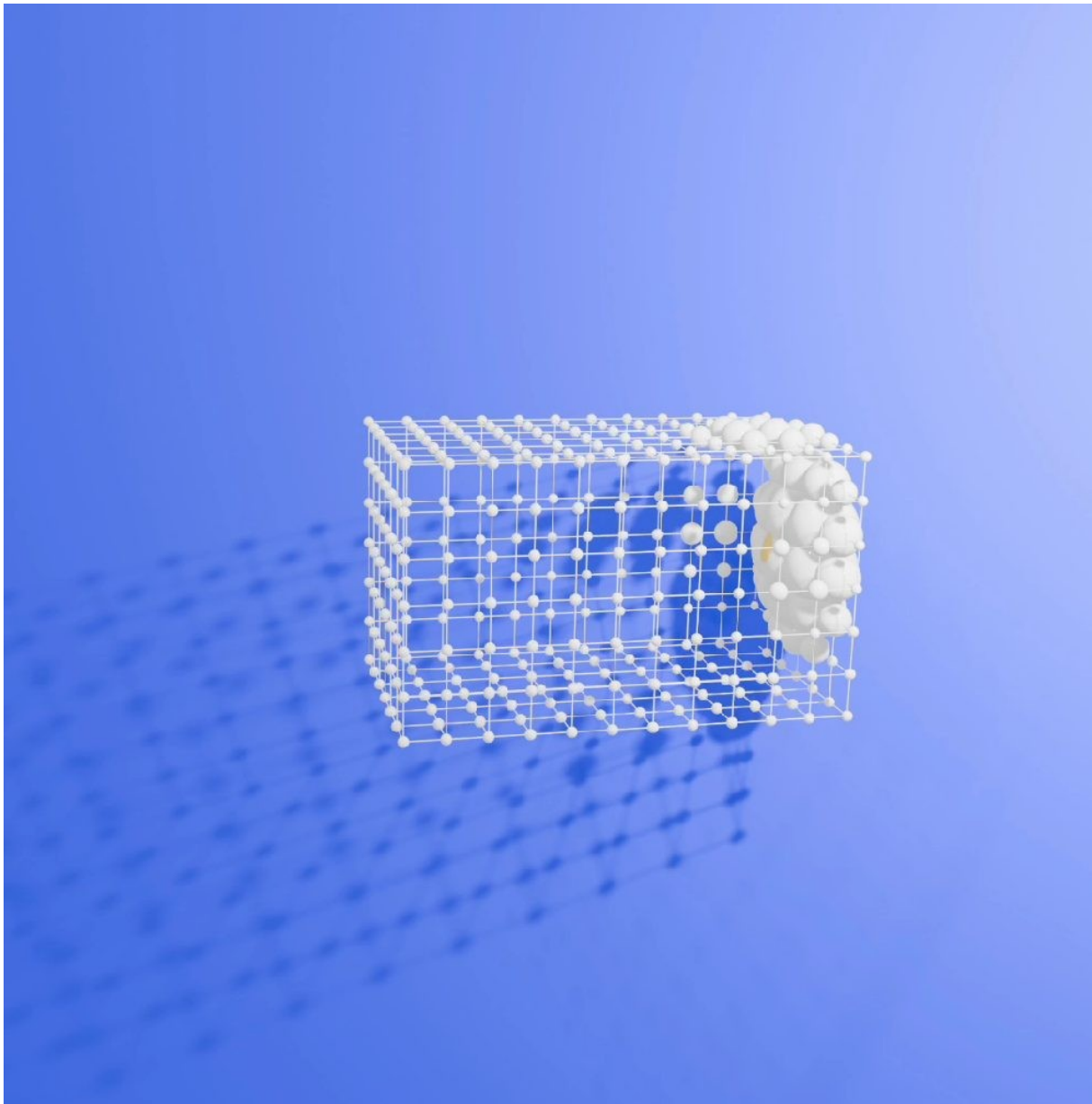
Jedným z pilierov koncepcie práce v ateliéri je spolupráca s priemyslom. Počas uplynulých dvoch dekád však mnohé textilné fabriky krachovali a textilný priemysel na Slovensku, tak ako aj v celej Európe, atrofoval. Tento fakt viedol k založeniu medzinárodného neziskového združenia *Rooms for free e.V., Chemnitz*, s cieľom podporovať vzdelávanie mladých textilných dizajnérov a čeliť tak tlaku čínskeho textilného trhu. Združenie vzniklo z iniciatívy nemeckých priemyselníkov a spája ateliéry textilného dizajnu osemnástich európskych univerzít. Ateliér textilného dizajnu VŠVU bol členom tohto zoskupenia a v rokoch 2005 – 2019 opakovane úspešne vystavoval na [medzinárodnom veľtrhu bytového textilu Heimtextil vo Frankfurtě n/ Mohanom](#). Ďalším dôležitým členstvom je dvadsaťročné pôsobenie ateliéru v sieti textilných škôl v stredoeurópskom výmennom programe CEEPUS. Ateliér dlhé roky spolupracoval s Univerzitou juhovýchodného Nórska (USN), ako aj s priemyselnými firmami Veba Broumov, Škoda Mladá Boleslav, Novesta Partizánske, Fezko Strakonice, Mitwill Textiles Europe Mulhouse, Textiles Zentrum Haslach a s mnohými inými.

Paula Árendášová (4. ročník), Kabáty zmeny. Bakalárska práca, 2024. Foto archív ATD VŠVU

Terézia Križanová (1.roč magisterského stupňa), Textilný obraz, digitálna potlač, 2024. Foto archív ATD VŠVU

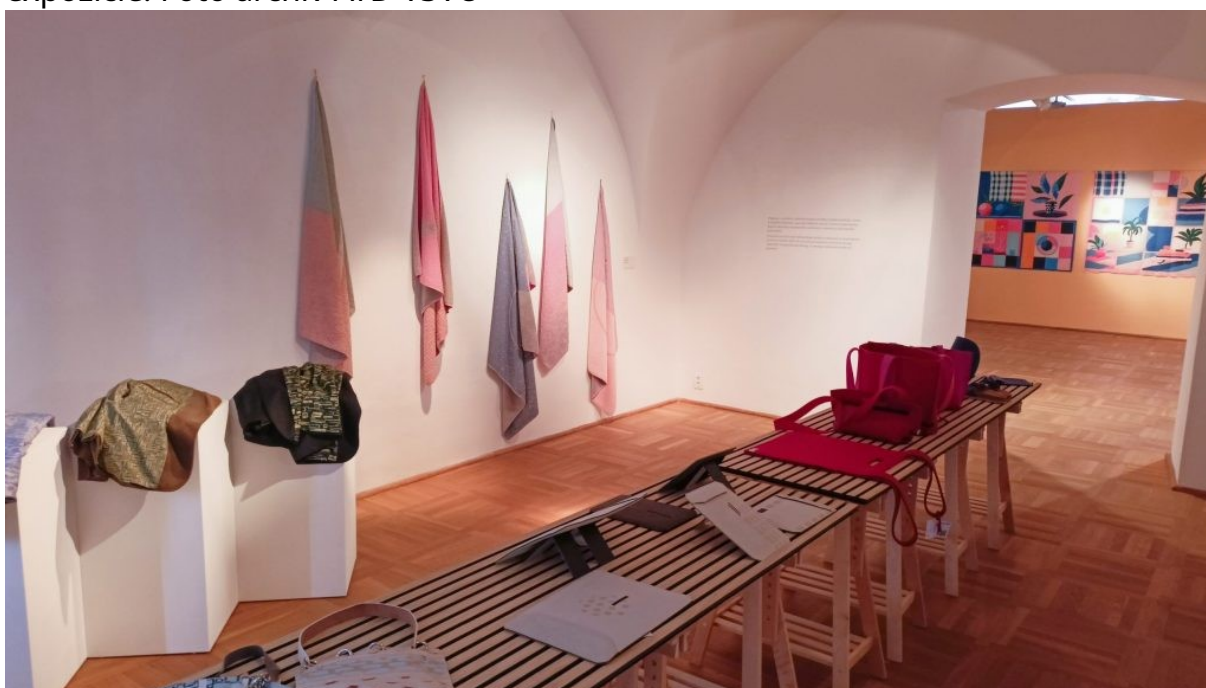
Terézia Križanová (1.ročník magisterského stupňa), Future textiles, video, 2024.
Foto archív ATD VŠVU

[Medzinárodná spolupráca so zahraničnými univerzitami a inštitúciami](#) je ďalším dôležitým pilierom koncepcie výučby. Na spoločnej platforme sledujeme aktuálne trendy, vymieňame si skúsenosti, hľadáme nové témy i smerovanie textilného dizajnu do budúcnosti. Tomu napomáhajú digitálne technológie, ktorými je naša škola vybavená. Študenti textilného dizajnu v 21. storočí už neriešia len dizajn bytových, odevných textílií a produktov tak, ako sme boli kedysi zvyknutí. Témy, ktoré ich zaujímajú, sú spojené s experimentom, s environmentálnymi a sociálnymi otázkami, s uchovávaním našej minulosti a pamäti textilu. Pojmy ako udržateľnosť, recyklácia, inovácia už nezdôrazňujeme, pretože sa stali samozrejmou. Tvoríme dizajn pre život vo veku technologických inovácií. Momentálne študentov zaujíma pozícia dizajnéra v súvislosti s rozvojom umelej inteligencie. Tento proces zahŕňa všetko – od

experimentovania s materiálmi až po vytváranie scenárov budúcnosti. Textilný dizajn sa neodohráva len v oblasti funkcie a estetiky, je potrebné venovať sa konceptu a premýšľaniu o téme rovnako, ako forme a spracovaniu. Textil chápeme aj ako nositeľa príbehu, sprostredkovateľa myšlienky. Chceme dizajnom nielen zlepšovať život, ale ho aj meniť.

Full of Textile, Gočárova galerie, Dům U Jonáše, Pardubice, 2024. Pohľad do expozície. Foto archív ATD VŠVU

Full of Textile, Gočárova galerie, Dům U Jonáše, Pardubice, 2024. Pohľad do expozície. Foto archív ATD VŠVU

Dôraz kladieme na spoluprácu s priemyslom a na experimentálne polohy dizajnu. Absolventky a absolventi sa uplatňujú v textilných firmách, alebo si

zakladajú vlastné dizajnérske štúdiá doma aj v zahraničí. Úspešne pôsobia vo Švédsku, Dánsku, Holandsku, Veľkej Británii, Turecku, Rakúsku, v Českej republike a na Slovensku. Ateliér sa s dobrými výsledkami zúčastňuje súťaží, organizuje výstavy doma i v zahraničí.

Koncepcia výstavy *Full of Textile* prezentuje prierez projektmi vytvorenými študentmi, absolventmi a pedagógmi Ateliéru textilného dizajnu VŠVU v rokoch 2004 – 2024. Uchopiť dve desaťročia a do výstavy zaradiť viac ako tridsať autorov, nebolo jednoduché. Kurátorský výber diel sa odvíjal aj od možnosti získať diela od autorov. Žiaľ, mnohé vynikajúce práce sa už nedali dohľadať.

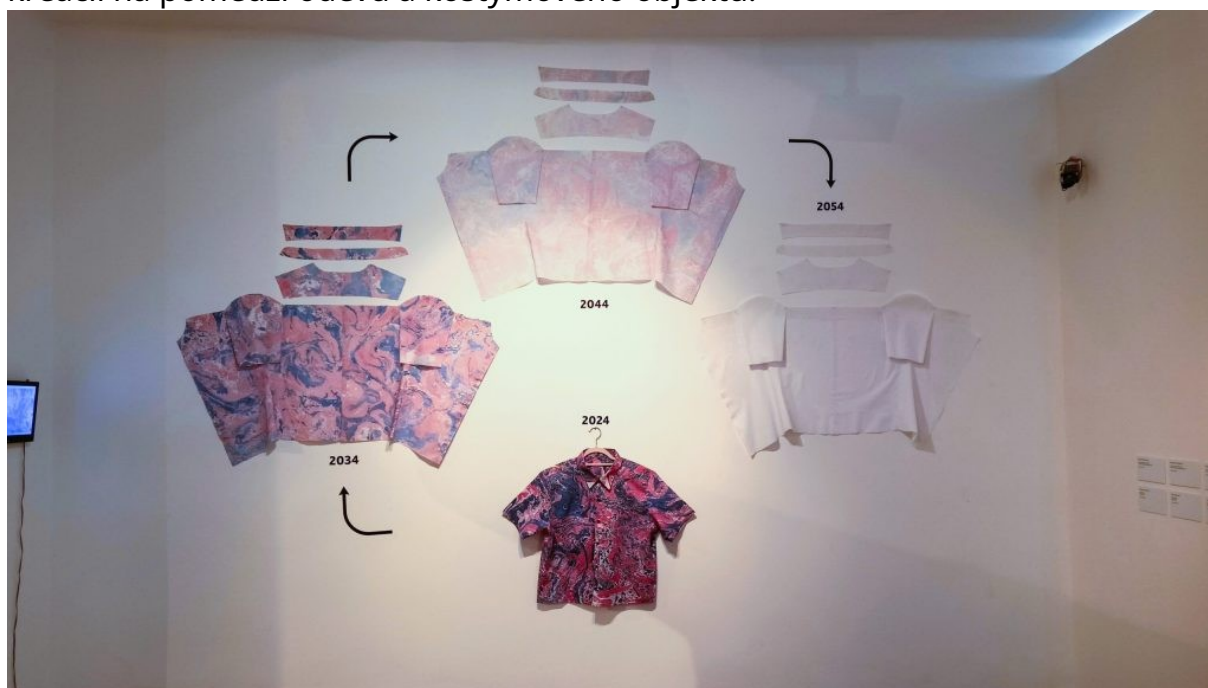
Zuzana Zmateková (absolventka ATD), Real virtuality, video, 2021. Foto archív ATD VŠVU

Zuzana Zmateková (absolventka ATD), *Real virtuality*, video, 2021. Foto archív ATD VŠVU

Expozícia sa nachádza na dvoch podlažiach gotickej budovy galérie s klenutými, či drevenými stropmi, do ktorých nie je možné zasahovať závesným systémom, od čoho sa odvíja aj charakter inštalácie. Autorom architektonického riešenia výstavy bol Pavel Choma, ktorého dizajn expozície je charakteristický nápaditosťou, dokonalou prípravou koncepcie a do detailov premysleným umiestnením každého exponátu.

Výstava začína vo foyeri galérie, kde sa na veľkom monitore prezentujú diela absolventiek v digitálnej forme. Video *Real Virtuality* [Zuzany Zmatekovej](#) je kolaboratívny a experimentálny projekt z roku 2021, ktorý sa snaží otestovať možnosti a limity navrhovania textílií v 3D. Objavuje nové spôsoby vzniku textilných prototypov a návrhov, ktoré umožňujú experimentovať bez použitia akýchkoľvek materiálových zdrojov, alebo textilných strojov a zariadení. 3D simulácie ilustrujú vlastnosti materiálu, ako sú priehľadnosť, odrazivosť svetla a hmotnosť. Video *Tension*, od Ivany Kaňovskej, prezentuje kolekciu futuristických kreácií na pomedzí odevu a kostýmového objektu.

Full of Textile, Gočárova galérie, Dům U Jonáše, Pardubice, 2024. Pohľad do

expozície. Foto archív ATD VŠVU

Nada

Matušková (absolventka ATD), Zero waste ruksaky, recyklovaný plast, 2022. Foto archív ATD VŠVU

Hlavná časť výstavy je umiestnená na prvom a druhom podlaží, kde sú v jednotlivých sálach vystavené semestrálne, bakalárske a diplomové práce vytvorené v rôznych rokoch. Jednotlivé skupiny diel sú inštalované podľa tematických okruhov bez ohľadu na chronológiu vzniku. Malé formy užitého textilného produktu vytvorené v spolupráci s priemyslom, ako tašky, ruksaky (Kubánová, Sadilková), kolekcie plaviek (Opoldusová), tenisiek (Palkovičová), osušiek (Remiarová) sa striedajú s priemyselne spracovanými žakárovými potahovými a odevnými tkaninami ([Muchová](#), Omastová). Špecifiká dezénu bytových a odevných textílií prezentujú digitálne potlače ([Straka](#), Poncik, Vlasová, Sekerová, Križanová, Zelisková). Vo veľkej sále na druhom podlaží sa nachádza skupina diel väčších rozmerov, nainštalovaná veľmi dômyselne a odľahčene. Jedná sa o dizajn outdoorových potrieb, ako stany, spacie vaky, textilné bunkre pre deti (Martinusová, Antalová), hojdačky a odpočinkové prvky určené do verejného priestoru (Šmídová), ale nájdeme tu aj scenáre budúcnosti textilu, riešenia materiálovej presýtenosti, enviromentu, udržateľnosti a bezodpadového dizajnu (Árendášová, Voráč, Matušková, Teodoridisová), rovnako ako témy sociálnej etiky, textilnej a rodinnej pamäte (Bačová, Zelisková, Cibiriová). Digitálna slučka videí, vtipných animácií a budúcich vízií textilu dopĺňa materiállovú časť výstavy (Križanová, Macková, Martinusová, Opoldusová, Slačková). Celok tridsiatich dvoch vystavujúcich autoriek a autorov uzatvárajú práce vedúcej ateliéru, ktoré poukazujú na súčasnú devalváciu hodnôt. Počas trvania výstavy prebiehajú komentované kurátorské prednášky a workshopy pre verejnosť vedené študentkami a odbornou asistentkou ateliéru. Výstava *Full of Textile* ponúka divákovi široké spektrum možností, ktoré textil ako médium ponúka, zviditeľňuje mladý slovenský textilný dizajn a zároveň dôstojne reprezentuje VŠVU v zahraničí.

Ondrej Gavalda, logotyp výstavy Full of Textile, 2024. Foto archív ATD VŠVU